Utlåtande GrUU 66/2026 rd─ RP 121/2026 rd

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om kriminalunderrättelseinhämtning

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om kriminalunderrättelseinhämtning (RP 121/2026 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- lagstiftningsråd Heidi Aliranta, inrikesministeriet
- polisöverinspektör Markus Terenius, inrikesministeriet
- riksdagens justitieombudsman Jari Råman, riksdagens justitieombudsmans kansli
- professor Sakari Melander
- professor Olli Mäenpää
- professor Tuomas Ojanen
- f.d. domare vid Europadomstolen Pauliine Koskelo.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det till polislagen fogas ett nytt 5 b kap. med bestämmelser om metoder för kriminalunderrättelseinhämtning och användning av dem vid hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning. Också i polislagens kapitel om hemliga metoder för inhämtande av information föreslås sådana ändringar som bidrar till att stärka polisens brottsbekämpning. Dessutom föreslås det att det till polislagen fogas bestämmelser som gör det möjligt att använda så kallade automatiserade datainsamlingsverktyg för att söka information i och lagra information från öppna källor.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2027.

I propositionen ingår ett avsnitt om lagförslagens förhållande till grundlagen och lagstiftningsordningen. Enligt regeringen kan lagförslagen behandlas i vanlig

lagstiftningsordning. I propositionen bedöms dock att det behövs ett utlåtande av grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utgångspunkter för bedömningen

(1) Regeringen föreslår att det till polislagen fogas ett nytt 5 b kap. med bestämmelser om metoder för kriminalunderrättelseinhämtning och användning av dem vid hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning. Också i polislagens kapitel om hemliga metoder för inhämtande av information föreslås sådana ändringar som bidrar till att stärka polisens brottsbekämpning. Dessutom föreslås det att det till polislagen fogas bestämmelser som gör det möjligt att använda så kallade automatiserade datainsamlingsverktyg för att söka information i och lagra information från öppna källor. Med tanke på den konstitutionella bedömningen av den föreslagna regleringen är det nya 5 b kap. som föreslås bli fogat till polislagen av störst betydelse. Bestämmelserna i kapitlet skulle göra det möjligt för polisen att inhämta information och behandla uppgifter om hot om allvarlig brottslighet i syfte att avvärja dem redan innan någon med fog kan misstänkas för eller antas göra sig skyldig till ett specificerat brott.

(2) Enligt grundlagsutskottet gäller de föreslagna befogenheterna för kriminalunderrättelseinhämtning framför allt befogenheter som innebär ingrepp i det privatliv som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Förslagen måste därför bedömas med avseende på de allmänna förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna. Skyddet för privatlivet utgår från att individen har rätt att leva sitt eget liv utan godtycklig eller ogrundad inblandning från myndigheter eller andra utomstående (RP 309/1993 rd, s. 56/II).

(3) Befogenheterna enligt den föreslagna regleringen påminner delvis också om befogenheterna för hemligt inhämtande av information enligt 5 kap. i polislagen, vilka har stiftats med grundlagsutskottets medverkan (t.ex. GrUU 67/2010 rd). Grundlagsutskottet påpekar dock att utgångspunkterna för bedömningen av den föreslagna regleringen om kriminalunderrättelseinhämtning också skiljer sig från bedömningen av regleringen i 5 kap. i polislagen, eftersom användningen av befogenheterna enligt det sistnämnda kapitlet är förknippad med en konkret brottsmisstanke. Utskottet har också i ett sammanhang bedömt förhållandet mellan 5 och 5 a kap. i polislagen.

(4) Det är således fråga om åtminstone i någon mån ny reglering. Grundlagsutskottet har av hävd konstaterat att tolkningen av grundlagen och grunderna för den också i en sådan situation måste förankras i gällande rätt och befintlig rättspraxis (GrUU 28/2024 rd, stycke 7, GrUU 80/2022 rd, stycke 3, se även GrUU 26/2017 rd, s. 9). Enligt utskottet är grundlagsutskottets utlåtandepraxis om 5 och 5 a kap. i polislagen relevant vid bedömningen av det föreslagna 5 b kap., men regleringen i det föreslagna 5 b kap. bör i någon mån bedömas utifrån andra utgångspunkter.

(5) Grundlagsutskottet har påpekat att den regleringsmodell som valts i underrättelselagstiftningen inte kan användas som motivering för reglering i andra regleringssammanhang, också med hänsyn till att underrättelseverksamheten till sin karaktär

skiljer sig från brottsbekämpning och brottsutredning (se t.ex. GrUU 62/2026 rd, stycke 18, GrUU 98/2022 rd, stycke 12). Grundlagsutskottet konstaterar på motsvarande sätt att kriminalunderrättelseinhämtning till sin karaktär skiljer sig i sådan utsträckning från såväl underrättelseverksamhet som brottsbekämpning och brottsutredning att den regleringsmodell som valts för kriminalunderrättelseinhämtning inte kan användas som motivering för reglering i andra regleringssammanhang. Enligt grundlagsutskottet kan förhindrandet av allvarlig brottslighet när det gäller grunderna för ingrepp i de grundläggande och mänskliga rättigheterna inte direkt jämställas med nationell säkerhet (se t.ex. GrUU 16/2011 rd, GrUU 35/2026 rd, GrUU 36/2018 rd och GrUU 57/2018 rd samt domen av den 6 oktober 2020, La Quadrature du Net m.fl., C-511/18, C-512/18 och C-520/18, punkt 136). Den föreslagna regleringen kan därför inte bedömas enbart mot bakgrund av utskottets utlåtandepraxis om civil och militär underrättelseinhämtning.

Föremål för kriminalunderrättelseinhämtning

(6) Föremålen för kriminalunderrättelseinhämtning föreslås bli definierade i 5 b kap. 3 § i polislagen. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen ska föremålet för kriminalunderrättelseinhämtning vara sådan organiserad brottslighet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet. Föremål för kriminalunderrättelseinhämtning är enligt 2 mom. dessutom sådan allvarlig brottslighet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet och som 1) till sina verkningar utgör ett betydande hot mot den offentliga ekonomin, finans- och försäkringssystemens funktion eller den kritiska infrastrukturen, 2) hotar ett stort antal människors liv eller hälsa, 3) till sina verkningar utgör ett omfattande hot för miljön, 4) hotar rättsstatens grundläggande funktioner, eller 5) i stor skala hotar den allmän ordningen och säkerheten.

(7) Grundlagsutskottet påpekar att särskilt begreppet ”organiserad brottslighet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet” i den föreslagna 3 § i 5 b kap. är av betydelse vid fastställandet av mot vem eller vad befogenheterna får riktas. Utskottet påpekar att avsikten enligt motiveringen (s. 125—132) är att frångå de definitioner i annan lagstiftning och i internationella överenskommelser som är tillämpliga på det föreslagna uttrycket ”organiserad brottslighet”. Utifrån den föreslagna ordalydelsen förblir det oklart mot vem en metod för kriminalunderrättelseinhämtning får riktas med stöd av 5 b kap. 5 §. Utskottet påpekar att det förefaller som om innehållet i det föreslagna begreppet ”organiserad brottslighet” på ett problematiskt sätt definieras uteslutande genom motiveringen. Grundlagsutskottet konstaterar att redan 2 § 3 mom. i grundlagen föranleder att det inte enbart genom propositionsmotiven går att till exempel fastställa och utvidga regleringens tillämpningsområde (se t.ex. GrUU 65/2024 rd, stycke 11, se även GrUU 63/2026 rd, stycke 8).

(8) Enligt motiveringen till propositionen (s. 126) omfattar uttrycket ”organiserad brottslighet” i 1 mom. också kriminella nätverk. Med kriminellt nätverk avses en sammanslutning som håller ihop en viss tid och vars verksamhet väsentligt går ut på att begå sådana brott som för sin del äventyrar individens eller samhällets säkerhet. Det föreslås inte att om denna definition av kriminellt nätverk tas in i någon bestämmelse.

(9) Enligt grundlagsutskottet används uttrycket ”organiserad brottslighet” i den föreslagna bestämmelsen på ett sätt som avviker från uttryckets etablerade rättsliga innebörd, utan att uttrycket definieras i den föreslagna regleringen. Uttrycket, med den innebörd som det ges i motiveringen till propositionen, är således problematiskt med avseende på kravet på att reglering som innebär ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara exakt och noga avgränsad. Enligt propositionens specialmotivering (s. 126) går ett kriminellt nätverks verksamhet dessutom väsentligt ut på att begå sådana brott som för sin del äventyrar individens eller samhällets säkerhet. Till denna del förefaller definitionen bli mycket omfattande, vilket är problematiskt med avseende på proportionaliteten i reglering som innebär ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt grundlagsutskottet måste förvaltningsutskottet begränsa och precisera den föreslagna bestämmelsen så att innebörden av begreppet ”organiserad brottslighet” tydligt framgår av lagen. Det är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Allmänna förutsättningar för användning av metoder för kriminalunderrättelseinhämtning

(10) Enligt 5 b kap. 4 § 1 mom. i lagförslag 1 är en allmän förutsättning för användning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning att användningen är nödvändig för att få viktig information om ett sådant i 3 § avsett föremål för kriminalunderrättelseinhämtning som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet. Enligt propositionen (s. 146) avses med nödvändighet att det inte finns några andra alternativ, det vill säga att inhämtande av information med andra metoder är omöjligt eller skulle till exempel kräva väsentligt mer resurser eller fördröja informationsinhämtningen oskäligt eller vara oskäligt svårt. För det andra är nödvändigheten enligt motiveringen (s. 142) förknippad med en viss förväntan om effektivitet avseende den viktiga information som erhålls genom metoden för kriminalunderrättelseinhämtning avseende ett föremål för kriminalunderrättelseinhämtning som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet.

(11) Grundlagsutskottet påpekar att det i 5 b kap. 4 § 1 mom. i polislagen inte föreslås några andra allmänna förutsättningar för användning av metoder för kriminalunderrättelseinhämtning. Enligt 5 b kap. 2 § 2 mom. föreskrivs det i kapitlet om förutsättningarna för användning av de i 1 mom. avsedda metoderna för kriminalunderrättelseinhämtning vid kriminalunderrättelseinhämtning. Enligt motiveringen (s. 119—120) är uttrycket uteslutande, vilket innebär att de förutsättningar för användning av hemliga metoder för inhämtande av information som avses i 5 kap. i polislagen inte ska tillämpas vid tillämpningen av 5 b kap. Som allmän förutsättning för användning av metoder för kriminalunderrättelseinhämtning ställs således inget annat krav än den nödvändighet som behandlas ovan och det ska vara fråga om att använda metoden för att få viktig information (se även GrUU 35/2018 rd, s. 17—18).

(12) I samband med stiftandet av underrättelselagstiftningen förutsatte grundlagsutskottet att det ställs upp ett nödvändighetskrav som allmän förutsättning för underrättelseverksamheten (GrUU 36/2018 rd, s. 20, och GrUU 35/2018 rd, s. 17). Att ställa upp nödvändighet som ett allmänt krav för användning av metoder för underrättelseinhämtning utgör enligt grundlagsutskottets uppfattning ett uttryck för det proportionalitetskrav som ställs på utövning av befogenheter inom underrättelseinhämtning och för att regleringens natur lösgjorts från kravet på misstanke om brott (GrUU 35/2018 rd, s. 18). Med hänsyn till att kriminalunderrättelseinhämtningen lösgörs från en

konkret och specificerad brottsmisstanke och att inga särskilda förutsättningar föreslås för användning av befogenheterna, måste enligt utskottet nödvändighet av konstitutionella skäl ställas som allmän förutsättning för användning av metoder för kriminalunderrättelseinhämtning.

(13) Grundlagsutskottet noterar dock att beskrivningarna i motiveringen av vad nödvändighetskravet innebär inte förefaller vara helt oproblematiska i konstitutionellt hänseende. Utskottet fäster särskild uppmärksamhet vid att nödvändighetskravet i motiveringen (s. 146) delvis beskrivs på ett sätt som förefaller sänka tröskeln för användning av befogenheterna inom kriminalunderrättelseinhämtning till en nivå där bedömningen snarare gäller hur behövlig och ändamålsenlig användningen är än om den är nödvändig. Grundlagsutskottet anser att ett nödvändighetskrav som anges i lag är konstitutionellt korrekt, förutsatt att dess innehåll förstås på det sätt som kravet på nödvändighet av hävd har förståtts i utskottets praxis (se t.ex. GrUB 25/1994 rd, s. 5/II, GrUU 56/2014 rd, s. 3/I). Förvaltningsutskottet måste i sitt betänkande precisera att nödvändighetskravet enligt 4 § i 5 b kap. ska tolkas snävare än vad som anges i propositionen. Tolkad på detta sätt blir den föreslagna 4 § enligt grundlagsutskottet inte konstitutionellt problematisk.

(14) Enligt förslaget förutsätter användningen av metoder för kriminalunderrättelseinhämtning att användningen är nödvändig för att få viktig information om ett i 3 § avsett föremål för kriminalunderrättelseinhämtning. I detaljmotiveringen till paragrafen (s. 147) konstateras det att de typer av allvarlig brottslighet som allvarligt hotar individens och samhällets säkerhet begränsas till de föremål för kriminalunderrättelseinhämtning som avses i 3 §. Endast ett abstrakt hot är dock enligt motiveringen inte tillräckligt som grund för att använda metoder för kriminalunderrättelseinhämtning, utan det gäller att i enskilda fall visa att den verksamhet som är föremål för kriminalunderrättelseinhämtning kan utgöra ett hot mot individens eller samhällets säkerhet om den får fortsätta. I specialmotiveringen beskrivs dessutom närmare vad som avses med begreppsskillnaden mellan hot och fara. Enligt motiveringen förutsätter användningen av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning således att en bedömning av förekomsten av ett hot baserat på enskilda tysta signaler eller underrättelseinformation kan kopplas till identifierade eller okända parter som har vilja och förmåga att driva på den utveckling som ska förhindras. Grundlagsutskottet påpekar att den förutsättning som beskrivs i motiveringen, enligt vilket ett hot på enbart abstrakt nivå inte är tillräckligt, inte framgår av förslaget till bestämmelse. För att regleringen ska vara exakt och noga avgränsad måste denna begränsning av tillämpningsområdet, som nu endast framgår av motiveringen, enligt utskottet framgå också av bestämmelsen. Det är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Enligt grundlagsutskottet kan regleringen preciseras exempelvis genom att de förutsättningar som anges i motiveringen tas in i bestämmelsen.

Personkrets

(15) I 5 b kap. 5 § i lagförslag 1 föreskrivs det om inriktning av en metod för kriminalunderrättelseinhämtning. Enligt 1 mom. får en metod riktas mot en person som på grund av sina yttranden, hotelser eller sitt uppträdande eller utifrån omständigheterna kan antas delta i sådan i 3 § avsedd verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet. Enligt 2 mom. får vissa underrättelsemetoder riktas mot en grupp av personer, om en bestämd person inte kan identifieras. Uttrycket grupp av personer definieras i 2 mom. Enligt 3 mom. kan en metod för

kriminalunderrättelseinhämtning också riktas mot någon annan person, om det inte är möjligt att rikta metoden mot en i 1 eller 2 mom. avsedd person eller grupp av personer och det på grund av en persons yttranden, uppträdande eller särskilda omständigheter finns synnerligen giltiga skäl att anta att användningen av metoden resulterar i viktig information om sådan i 3 § avsedd verksamhet som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet.

(16) När grundlagen ändrades 2018 förutsatte grundlagsutskottet att underrättelseinhämtningen gör intrång på meddelandehemligheten så riktat och begränsat som möjligt (GrUB 4/2018 rd, s. 8). Grundlagsutskottet har exempelvis i samband med underrättelselagstiftningen bedömt inriktning av i viss mån motsvarande reglering på en grupp av personer. Trots att ståndpunkten gällde befogenheter som innebär ingrepp i skyddet för förtroliga meddelanden, infördes det i underrättelselagstiftningen i enlighet med grundlagsutskottets utlåtandepraxis bestämmelser som definierar grupp av personer och förutsätter att underrättelseinhämtning riktad mot en grupp av personer är sekundär (GrUU 36/2018 rd, s. 21, och GrUU 35/2018 rd, s. 19).

(17) Grundlagsutskottet påpekar dessutom att Europadomstolen i sin praxis om allmänna och ospecificerade befogenheter som ingriper i meddelandehemligheten har ansett att en sådan befogenhet måste förutsätta en rimlig misstanke, grundad på faktiska indikationer, om att en viss person har anknytning till planering eller genomförande av en brottslig gärning eller någon annan gärning som exempelvis äventyrar den nationella säkerheten. Lagstiftning som utan anknytning till en viss person tillåter exempelvis omfattande telefonavlyssning inom ett område där ett brott misstänks ha begåtts har således ansetts vara godtycklig och vid en helhetsbedömning strida mot artikel 8 i Europakonventionen (Roman Sacharov mot Ryssland [GC], 4.12.2015, punkterna 260 och 265). Europeiska unionens domstol har i sin tur, när det varit fråga om rätt att få tillgång till uppgifter i syfte att bekämpa brottslighet, ansett att tillgång får beviljas enbart till uppgifter om personer som misstänks planera, begå eller ha begått ett allvarligt brott eller på något sätt vara inblandade i ett sådant brott. I särskilda situationer får tillgång också ges till uppgifter om andra personer, om det finns objektiva omständigheter som ger anledning att anse att uppgifterna kan bidra till att sådan verksamhet bekämpas. Enligt EU-domstolen kan terrorism som hotar den allmänna säkerheten vara en sådan särskild situation (C-203/15 och C-698/15, Tele2, EU:C:2016:970, punkt 119, C-746/18, Prokuratuur [GC], EU:C:2021:152, punkt 50; se även t.ex. C-178/22, Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano, EU:C:2024:371, punkt 43).

(18) Enligt grundlagsutskottet följer det av utskottets ovan nämnda utlåtandepraxis, Europadomstolens och EU-domstolens rättspraxis samt det proportionalitetskrav som ingår i de allmänna förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna att användningen av befogenheter för kriminalunderrättelseinhämtning i fråga om personkretsen måste begränsas så riktat och begränsat som möjligt. I detta avseende är den föreslagna 5 b kap. 5 § 1 mom. problematisk, eftersom tröskeln för att rikta en metod mot en viss person sätts relativt lågt. En metod för kriminalunderrättelseinhämtning kan riktas mot en bestämd person som på grund av sina yttranden, hotelser eller sitt uppträdande eller utifrån omständigheterna kan antas delta i sådan i 3 § avsedd verksamhet som allvarligt äventyrar individens eller samhällets säkerhet. Det är endast fråga om ett antagande och det krävs exempelvis inte att antagandet ska vara motiverat. För att en metod ska riktas så begränsat som möjligt måste regleringen av konstitutionella skäl ändras så att det i 5 b kap. 5 § 1 mom. krävs att antagandet är motiverat (”med fog kan antas”).

(19) Enligt 5 b kap. 5 § 2 mom. i lagförslag 1 får en metod för kriminalunderrättelseinhämtning i andra hand riktas mot en grupp av personer. Vad som avses med grupp av personer definieras på behörigt sätt i momentet. Av proportionalitetsskäl är det enligt grundlagsutskottet också motiverat att endast vissa metoder får riktas mot en grupp av personer och att dessa uttryckligen räknas upp i momentet. Enligt utskottet måste det dock framgå av bestämmelsen att inriktningen av en metod på en grupp av personer förutsätter att det finns tillräcklig klarhet om gruppens existens och om att de personer som hör till gruppen med fog kan antas delta i den hotande verksamheten. Dessa förutsättningar anges nu i detaljmotiveringen till momentet (s. 149), men måste enligt grundlagsutskottet framgå av bestämmelsen.

(20) Med avseende på kravet att personkretsen för användningen av befogenheterna ska begränsas så riktat och begränsat som möjligt är 5 b kap. 5 § 3 mom. i lagförslag 1 enligt grundlagsutskottet problematiskt, eftersom momentet gör det möjligt att rikta en metod mot någon annan person. Enligt bestämmelsen ska en sådan inriktning vara en sista utväg. Dessutom krävs det att det med anledning av personens yttranden eller uppträdande eller särskilda omständigheter finns synnerligen giltiga skäl att anta att användningen av metoden resulterar i viktig information om föremålet för kriminalunderrättelseinhämtningen.

(21) Enligt detaljmotiveringen till propositionen (s. 150) kan det exempelvis vara fråga om att rikta en metod mot en person som regelbundet vistas i utrymmen eller tillsammans med personer så att det trots att delaktighet saknas kan antas vara så gott som självklart att personen är medveten om betydelsefulla omständigheter relaterade till det hot som är föremål för kriminalunderrättelseinhämtning.

(22) Trots att den inriktning mot någon annan person som avses i 3 mom. enligt motiveringen (s. 150) är avsedd att vara exceptionell, blir bestämmelsen enligt grundlagsutskottet alltför öppen med avseende på proportionaliteten och kravet på noggrann avgränsning i 10 § 1 mom. i grundlagen. Den föreslagna bestämmelsen är dessutom problematisk med avseende på grundlagsutskottets ovan nämnda utlåtandepraxis och Europadomstolens och EU-domstolens rättspraxis. Europadomstolen har exempelvis krävt en bedömning av hur nära och av vilket slag en persons anknytning är till den brottsliga verksamhet som ligger till grund för begränsningen. Domstolen har ansett att artikel 8 i Europakonventionen åsidosattes när myndigheterna inte behövde visa någon faktisk eller förmodad anknytning mellan den person som var föremål för åtgärden och det hot som skulle förhindras (Szabó och Vissy mot Ungern, 12.1.2016, punkt 67). Grundlagsutskottet påpekar att den föreslagna regleringen i 3 mom. inte i tillräcklig utsträckning ställer något sådant krav, eftersom det inte behöver bedömas om personen antas vara delaktig i hotet. De förutsättningar som ställs upp i momentet hänför sig framför allt till ett på synnerligen vägande grunder gjort antagande om att personen har information om hotet, medan det inte behöver bedömas om personen antas vara delaktig i fråga om hotet. Av skäl som hänför sig till proportionaliteten samt kraven på noggrann avgränsning och exakthet i reglering som innebär ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna måste 5 b kap. 5 § 3 mom. i lagförslag 1 enligt utskottet avgränsas så att den person som avses i momentet måste ha anknytning till den brottsliga verksamhet som användningen av befogenheten hänför sig till. Det är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Beslutsfattandet i ärenden som gäller metoder för kriminalunderrättelseinhämtning

(23) I propositionen föreslås det att beslut om optisk observation vid kriminalunderrättelseinhämtning ska fattas av domstol, om observationen riktas mot ett annat hemfridsskyddat utrymme eller en annan hemfridsskyddad plats enligt 24 kap. 11 § i strafflagen än ett utrymme eller en plats som används för boende av permanent natur eller mot en person som berövats sin frihet. Även beslut om teknisk spårning som riktas mot en person vid kriminalunderrättelseinhämtning ska fattas av domstol (5 b kap. 7 § i lagförslag 1). Chefen för centralkriminalpolisen beslutar om täckoperationer och bevisprovokation genom köp inom kriminalunderrättelseinhämtningen, men ett beslut om en täckoperation ska föras till domstol för avgörande av om förutsättningar för användningen finns (5 b kap. 9 § 1 och 3 mom. i lagförslag 1). Beslut om övriga föreslagna metoder för kriminalunderrättelseinhämtning fattas av en för kriminalunderrättelseuppdraget förordnad polisman som hör till befälet och som är förtrogen med kriminalunderrättelseinhämtning (5 b kap. 10 § i lagförslag 1).

(24) I Europadomstolens avgörandepraxis som är av betydelse för underrättelseinhämtningsbefogenheterna har det i anslutning till användning av sådana befogenheter förutsatts förhandskontroll av en domstol eller ett oberoende administrativt organ (t.ex. Weber och Saravia mot Tyskland, 29.6.2006, punkt 106, Roman Sacharov mot Ryssland [GC], 4.12.2015, punkterna 232—233, och Big Brother Watch mot Förenade kungariket [GC], 25.5.2021, punkt 356). Europadomstolen har betonat betydelsen av förhandskontroll som utförs av ett oberoende organ när det gäller bedömningen av om det är nödvändigt att använda befogenheter och om befogenheterna är proportionerliga (t.ex. Big Brother Watch mot Förenade kungariket [GC], 25.5.2021, punkt 356). Europadomstolen har också uttryckligen konstaterat att en oberoende och opartisk domstolskontroll på förhand erbjuder de bästa rättsskyddsgarantierna när ibruktagningen av metoder för underrättelseinhämtning eller motsvarande metoder bedöms (t.ex. Klass m.fl. mot Tyskland [plenum], 6.9.1978, punkterna 55—56, Roman Sacharov mot Ryssland [GC], 4.12.2015, punkt 233, och Centrum för Rättvisa mot Sverige [GC], 25.5.2021, punkt 250).

(25) Också Europeiska unionens domstol har i sin praxis, om än delvis i ett annat regleringssammanhang, framhållit förhandskontroll genom en domstol eller något annat oberoende förvaltningsorgan vid proportionalitetsbedömningen av befogenheter i samband med brottsutredning som innebär ingrepp i rättigheterna enligt artiklarna 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. EU-domstolen har ansett att sådan förhandskontroll är nödvändig när de behöriga nationella myndigheternas tillgång till uppgifter medför en risk för ett allvarligt eller till och med synnerligen allvarligt ingrepp i den registrerades grundläggande rättigheter (C-548/21, Bezirkshauptmannschaft Landeck, EU:C:2024:830, punkt 102).

(26) Också grundlagsutskottet har i sin praxis framhållit att beslutanderätten i fråga om sådana hemliga metoder för inhämtande av information som innebär ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna, såsom täckoperationer och bevisprovokation genom köp, ska anvisas en domstol (GrUU 66/2010 rd, s. 9/II). När det gäller metoder för underrättelseinhämtning har utskottet konstaterat att Europadomstolens avgörandepraxis talar för att beslut om användning av underrättelsemetoder ska anförtros en domstol (GrUU 35/2018 rd, s. 20, och GrUU 36/2018 rd, s. 23). I utskottets utlåtandepraxis har det således ansetts motiverat med en förhandskontroll av

domstolen i fråga om dessa befogenheter. Med hänvisning till Europadomstolens praxis har grundlagsutskottet på motsvarande sätt krävt att en husrannsakan ska kunna prövas av domstol och dessutom föreslagit att beslut om allmän husrannsakan i regel ska överföras till någon annan än förundersökningsmyndigheten (GrUU 66/2010 rd, s. 6). Utskottet har allmänt konstaterat att Europadomstolen har utgått från att domstolskontroll är den bästa garantin för en korrekt och objektiv användning av metoder för underrättelseinhämtning och för att undvika godtycklig användning och inriktning av metoderna. Detta talar enligt utskottet för att beslut om användning av alla metoder för civil och militär underrättelseinhämtning ska anförtros en oberoende domstol (GrUU 36/2018 rd, s. 23, och GrUU 35/2018 rd, s. 20).

(27) Grundlagsutskottet påpekar att det förebyggande rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen vid hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning bäst tillgodoses om beslut om metoderna anförtros en oberoende domstol. Enligt utskottet bör förvaltningsutskottet åtminstone bedöma om beslutanderätten i fråga om metoderna bör anförtros domstolen i betydligt större utsträckning än vad som föreslås. Den föreslagna lösningen i fråga om täckoperationer och bevisprovokation genom köp, enligt vilken chefen för centralkriminalpolisens beslut om användning av dessa metoder ska föras till domstol för avgörande av om de i 3—5 § avsedda förutsättningar för användning av metoden för kriminalunderrättelseinhämtning föreligger, stärker visserligen det proaktiva rättsskyddet på det sätt som konstateras också i propositionen (s. 156). Enligt utskottet vore det dock mer motiverat att beslut om täckoperationer och bevisprovokation genom köp vid kriminalunderrättelseinhämtning direkt skulle föras till domstolen för avgörande.

(28) Enligt propositionens motivering (s. 156) får en täckoperation eller bevisprovokation genom köp inte inledas innan domstolen fattat beslut i saken. Enligt grundlagsutskottet föreslås det dock inte några uttryckliga bestämmelser om detta i lagförslag 1. Utskottet påpekar att det med tanke på det proaktiva rättsskyddet är motiverat att uttryckligen föreskriva om detta viktiga villkor i 5 b kap. 9 § 3 mom. i lagförslag 1.

Förbud mot observation vid kriminalunderrättelseinhämtning

(29) Den föreslagna 5 b kap. 34 § i polislagen innehåller ett förbud mot optisk observation. Enligt paragrafen får optisk observation inte riktas mot sådan kommunikation som parterna i kommunikationen inte får vittna om eller som parterna har rätt att vägra vittna om med stöd av 17 kap. 13, 14, 16, 17 eller 20 § eller 22 § 2 mom. i rättegångsbalken. I motiveringen (s. 184) hänvisas det till vad som i proposition RP 224/2010 rd (s. 58) anfördes om hemliga metoder för inhämtande av information, nämligen att det i vissa fall kan vara möjligt att optiskt eller genom en bildupptagning ta reda på innehållet i ett meddelande genom läppavläsning eller tolkning av teckenspråk eller genom uttydning av ett skriftligt meddelande. Med undantag för skillnaderna mellan metoderna för inhämtande av information motsvarar den föreslagna regleringen till sitt innehåll 5 a kap. 41 § 1 mom. i polislagen. Enligt 10 § 4 mom. i den gällande grundlagen kan det genom lag föreskrivas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättegång, vid säkerhetskontroll och under frihetsberövande samt för att inhämta information om militär verksamhet eller sådan annan verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten. Vid den kriminalunderrättelseinhämtning som föreslås i propositionen får det därför inte göras ingrepp i skyddet för förtroliga meddelanden enligt 10 § 2 mom. i grundlagen (s. 219).

(30) Enligt grundlagsutskottet måste det i 34 § i det föreslagna 5 b kap. i polislagen föreskrivas om förbud mot observation av all förtrolig kommunikation, inte endast kommunikation som omfattas av vittnesförbud. Det är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Insamling av information från öppna källor

(31) Enligt förslaget ska det till 4 kap. i polislagen fogas bestämmelser (6—9 §) som gör det möjligt att använda så kallade automatiserade datainsamlingsverktyg för att söka information i och lagra information från öppna källor. Enligt förslaget ska det fattas ett separat beslut om användningen av datainsamlingsverktyg om man i samband med det samlar in personuppgifter. Beslut om åtgärden kan fattas av en polisman som hör till befälet. Enligt propositionsmotiven (s. 63) är det med hjälp av automatiserade datainsamlingsverktyg möjligt att avsevärt mer effektivt inrikta övervakningen och samla in information om till exempel sådana grupper i det allmänna datanätet vilkas syfte är allvarlig brottslig verksamhet, som till exempel försäljning av olagliga ämnen, sexuellt utnyttjande av barn och olika hotnätverk.

(32) Grundlagsutskottet påpekar att det inte är helt oproblematiskt att utgångspunkten enligt motiveringen (s. 106) är att sökning av information från öppna källor grundar sig på ”sedvanerätt” när sökningen sker på något annat sätt än automatiserat. Med hänsyn till principen om lagbundenhet vid utövning av offentlig makt och den rättssäkerhet som rättsstatsprincipen förutsätter är det inte helt oproblematiskt att myndighetsverksamheten i fråga om den rättsliga grunden för den föreslagna automatiserade informationsinsamlingen och, mer allmänt, insamlingen av information från öppna källor delvis grundar sig på ”sedvanerätt”. Utskottet konstaterar att det av propositionen är svårt att utläsa varför frågan om huruvida befogenheten att samla in information från öppna källor är tillåten ska bedömas på olika sätt beroende på om automatiserade tekniska hjälpmedel används eller inte.

(33) Grundlagsutskottet påpekar dessutom att tröskeln för automatiserad informationsinsamling i 6 § i lagförslaget endast är knuten till det mycket låga kravet att insamlingen ”behövs”. I de föreslagna bestämmelserna definieras inte heller alls vilka öppna källor som får användas för automatiserad insamling av information när denna tröskel har överskridits. Den automatiserade insamling av information som avses i 4 kap. i lagförslaget har inte heller genom bestämmelser begränsats till bekämpning av allvarlig brottslighet, trots att denna befogenhet enligt propositionsmotiven (s. 57 och 63) har samband med bekämpningen av allvarligare brottslighet.

(34) Enligt grundlagsutskottet finns det skäl att precisera den föreslagna regleringen i 4 kap. i lagförslaget i fråga om vad som avses med öppna källor. Det finns dessutom skäl att ytterligare överväga en precisering enligt vilken automatiserad insamling av information från öppna källor begränsas till allvarlig brottslig verksamhet, eftersom detta enligt propositionens motivering är syftet med hela regleringsförslaget.

Ändringen av vilka brott som utgör grund för hemliga metoder för inhämtande av information

(35) Enligt 5 kap. 3 § i lagförslag 1 får hemligt inhämtande av information enligt 5 kap. i polislagen framöver användas när det gäller att avslöja alla brott för vilka det föreskrivna

strängaste straffet är fängelse i minst tio år (1 mom.) samt när det gäller att avslöja vissa uttryckligen nämnda brott med lindrigare straffskala (2 mom.).

(36) Enligt 5 kap. 5 § 2 mom. i lagförslaget får teleavlyssning framöver användas för att förhindra ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. I 3 mom. föreskrivs det dessutom om de brott med lindrigare straffskala som får förhindras med hjälp av teleavlyssning.

(37) Förslaget måste till denna del bedömas med avseende på 10 § 4 mom. i grundlagen. Enligt 10 § 4 mom. i grundlagen kan det genom lag bestämmas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden. Av bestämmelsen följer att de brott som kan utgöra grund för teleavlyssning måste vara brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet. Brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden och som avses i 10 § 4 mom. i grundlagen omfattar till exempel narkotikabrott, grova våldsbrott samt lands- och högförräderi (RP 309/1993 rd, s. 58). I grundlagsutskottets tolkningspraxis har även krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten och de allvarligare gärningsformerna av allmänfarliga brott samt grovt ordnande av olaglig inresa, grov spridning av barnpornografisk bild, de allvarligaste brotten mot människors frihet, vissa terroristbrott samt skadegörelse, dataskadegörelse, bedrägeribrott, koppleri och de grova gärningsformerna av miljöförstöring betraktats som sådana brott som avses i den nämnda bestämmelsen i grundlagen. Likaså har det ansetts möjligt att föreskriva om begränsningar i hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden särskilt för att utreda grova brott mot ekonomiska intressen som hänför sig i synnerhet till affärs- eller yrkesverksamhet. Då har en förutsättning ändå varit att det med brottet har eftersträvats en synnerligen stor vinning och att brottet har begåtts särskilt planmässigt (se t.ex. RP 198/2017 rd, s. 7, och GrUU 26/2025 rd, stycke 14).

(38) Enligt 5 kap. 5 § 3 mom. i lagförslag 1 får teleavlyssning i fråga om de nya brottsbeteckningarna användas under de närmare förutsättningar som anges i momentet. En del av de föreslagna brotten anges som brott som utgör grund för teleavlyssning i 10 kap. 3 § 3 mom. i tvångsmedelslagen. Då krävs det dock att gärningen har samband med närings- eller yrkesverksamhet och dessutom att synnerligen stor vinning har eftersträvats genom brottet och att brottet har begåtts särskilt planmässigt. Som det sägs ovan har grundlagsutskottet i fråga om sådana grova brott mot ekonomiska intressen som avses i 10 kap. 3 § 3 mom. i tvångsmedelslagen förutsatt att det finns ett villkor om eftersträvande av synnerligen stor ekonomisk vinning och särskild planmässighet för att de brott mot ekonomiska intressen som avses i momentet ska kunna betraktas som brott som äventyrar säkerheten (GrUU 36/2002 rd, s. 4—5). Enligt grundlagsutskottet måste regleringen preciseras så att en sådan kvalificering fogas till de brott som utgör grund för teleavlyssning i samma omfattning som i tvångsmedelslagen. Det är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men lagförslag 1 endast om utskottets konstitutionella anmärkningar till 5 kap. 5 § samt 5 b kap. 3, 4, 5 och 34 § beaktas på behörigt sätt.

Helsingfors 9.10.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Heikki Vestman saml
vice ordförande Onni Rostila saf
medlem Petri Honkonen cent
medlem Arja Juvonen saf
medlem Atte Kaleva saml
medlem Teemu Keskisarja saf
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Krista Mikkonen gröna
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Henrik Vuornos saml
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Jani Mäkelä saf
ersättare Mikko Polvinen cent
ersättare Ville Valkonen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Koskentausta.

Avvikande mening

Motivering

Jag omfattar delvis utskottets utlåtande men anför som avvikande mening följande om den del av den föreslagna regleringen som är mest betydelsefull för den konstitutionella bedömningen, det vill säga det föreslagna 5 b kap. i polislagen om så kallad kriminalunderrättelseinhämtning. Den föreslagna regleringen tillåter att polisen inhämtar och behandlar information om hot om allvarlig brottslighet i syfte att avvärja dem redan innan någon med fog kan misstänkas för ett specificerat brott eller antas komma att göra sig skyldig till ett sådant brott.

Syftet med propositionen är att föreskriva om sådana lagändringar i den första fasen av regleringen om polisens så kallade kriminalunderrättelseinhämtning som inte begränsar hemfriden eller skyddet för förtroliga meddelanden och vars genomförande därför enligt motiveringen inte kräver en ändring av 10 § i grundlagen. Proposition RP 50/2026 rd om en sådan ändring behandlas för närvarande i grundlagsutskottet. Eftersom lagstiftningen om kriminalunderrättelseinhämtning ska genomföras i två delar och den nu aktuella propositionen endast omfattar en del av de planerade befogenheterna, är det ännu inte känt hur regleringen om hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning som helhet kommer att se ut i fråga om befogenheterna, de allmänna och särskilda förutsättningarna för dem samt tillsyns- och rättsskyddsarrangemangen. Utgångspunkterna för bedömningen är problematiska. Det är också problematiskt om det nu föreskrivs om hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning utan hänsyn till de framtida begränsningar av tillämpningen som eventuellt följer av 10 § 3 och 4 mom. i grundlagen och som kan behöva beaktas mer allmänt vid regleringen av hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning.

Den föreslagna regleringen måste under alla omständigheter bedömas med avseende på den gällande 10 § i grundlagen, det vill säga skyddet för privatlivet, och de allmänna förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna. Propositionen gäller dessutom flera andra grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter.

Polisens befogenheter som innebär ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheterna måste bland annat bedömas med avseende på det nödvändighetskrav som ingår i förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna. Det är tillåtet att inskränka en grundläggande fri- och rättigheter på grundval av kriminalunderrättelseinhämtning bara om målet inte kan nås genom mindre ingrepp i rättigheterna (se GrUB 25/1994 rd, s. 5). För att nödvändighetskravet ska vara uppfyllt räcker det inte att kriminalunderrättelseinhämtningen allmänt kan anses främja bekämpningen av allvarlig brottslighet. Det måste visas att det över huvud taget är nödvändigt att i lag föreskriva om kriminalunderrättelseinhämtning och anknytande befogenheter. Skyldigheten att motivera nödvändigheten ankommer på den som utarbetar propositionen och på den som i det enskilda fallet använder befogenheten.

Ju kraftigare ingreppet i de grundläggande och mänskliga rättigheterna är, desto högre krav ställs på motiveringen. Ju mer djupgående och allvarligt ingreppet är, desto högre krav måste exempelvis ställas på motiveringen till varför det över huvud taget är nödvändigt att föreskriva

om befogenheten i lag. De föreslagna metoderna för kriminalunderrättelseinhämtning är systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, optisk observation, teknisk spårning, inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp, kontrollerade leveranser och styrd användning av informationskällor. Enligt propositionen kan metoderna riktas också mot personer som själva inte antas göra sig skyldiga till eller förbereda ett brott. Personkretsen för metoderna är således potentiellt mycket omfattande. Också metoderna för kriminalunderrättelseinhämtning har ett omfattande materiellt tillämpningsområde, särskilt med hänsyn till hur vidsträckt men samtidigt mångtydigt och vagt föremålen för kriminalunderrättelseinhämtning definieras i det föreslagna 5 b kap. 3 §.

Den föreslagna regleringen om kriminalunderrättelseinhämtning i 5 b kap. är således av mycket stor betydelse med hänsyn till grundlagen, Finlands internationella människorättsförpliktelser och unionsrätten. Regleringen innebär djupgående inskränkningar i flera grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter. Trots att den mest omedelbara konsekvensen gäller skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen kan de föreslagna metoderna ha begränsande konsekvenser också för rörelsefriheten enligt 9 §, yttrandefriheten enligt 12 § och mötes- och föreningsfriheten enligt 13 § i grundlagen. Kriminalunderrättelseinhämtningen kan dessutom vara av betydelse med avseende på bestämmelserna om jämlikhet och diskrimineringsförbud. Kraven på propositionens motivering är därför särskilt höga.

I propositionen har det dock inte anförts tillräckligt övertygande skäl för den föreslagna regleringens nödvändighet. Möjligheterna att använda lindrigare åtgärder som innebär mindre ingripande i de grundläggande fri- och rättigheterna har inte granskats i tillräcklig utsträckning, trots att behovet av en mer ingående bedömning av nödvändigheten och proportionaliteten varit särskilt framträdande. Det förblir därför tvivelaktigt om det över huvud taget är nödvändigt att föreskriva om kriminalunderrättelseinhämtning på det sätt som föreslås i 5 b kap., eller om de i sig godtagbara mål som eftersträvas kan nås med stöd av befogenheterna enligt den gällande polislagstiftningen eller åtminstone med metoder som innebär mindre ingripande i de grundläggande fri- och rättigheterna och mänskliga rättigheterna.

Med avseende på nödvändighetskravet är det också av betydelse hur exakt och noga avgränsat det i lag föreskrivs om befogenheterna och föremålen för kriminalunderrättelseinhämtning. Kravet på exakthet och noggrann avgränsning är också i sig en del av de allmänna förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna. Regleringens exakthet och noggranna avgränsning är dessutom av betydelse med avseende på rättsstatsprincipen i 2 § 3 mom. i grundlagen (GrUU 51/2006 rd, s. 2). Enligt det momentet ska all utövning av offentlig makt bygga på lag och lag noggrant iakttas i all offentlig verksamhet. Utgångspunkten är att all utövning av offentlig makt ska ha en behörighetsgrund som i sista hand återgår på en av riksdagen stiftad lag (RP 1/1998 rd, s. 75/I). För lagar gäller det allmänna kravet att en lag ska vara exakt och noga avgränsad (GrUU 10/2016 rd, s. 2).

Med avseende på kravet på bestämmelser i lag samt kraven på exakthet och noggrann avgränsning är den föreslagna 5 b kap. 3 §, och i synnerhet bestämmelserna om föremålen för kriminalunderrättelseinhämtning i förteckningen med fem punkter i 2 mom., problematiskt mångtydiga och vaga. Utifrån den föreslagna bestämmelsen är det mycket svårt att förutse när

kriminalunderrättelseinhämtning är tillåten, vilket också försvårar tillsynen över användningen av befogenheterna.

Kravet på bestämmelser i lag och kraven på exakthet och noggrann avgränsning av inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna förutsätter, tillsammans med rättsstatsprincipen i 2 § 3 mom. i grundlagen, att föremålen för kriminalunderrättelseinhämtning framgår tillräckligt tydligt redan av själva lagbestämmelsen. Motiveringen till bestämmelsen ska då främst precisera och förtydliga de sammanhang där föremålen används och deras innebörd. Det som anförs i detaljmotiveringen till paragrafen (RP, s. 125—146) preciserar eller förtydligar inte de mångtydiga och vaga bestämmelserna. Genom sin omfattning och exemplifierande karaktär bidrar motiveringen tvärtom till att göra kretsen av föremål för kriminalunderrättelseinhämtning ännu vidare än vad de förefaller vara enligt själva paragrafen.

Det är också anmärkningsvärt att definitionen av de nya befogenheterna enligt det föreslagna 5 b kap. avviker betydligt från hur polisens befogenheter definieras i övriga delar av polislagen. I den föreslagna 5 b kap. 2 § räknas metoderna för kriminalunderrättelseinhämtning upp, och i 4 § anges endast som allmän förutsättning att användningen är nödvändig för att få viktig information om ett sådant i 3 § avsett föremål som allvarligt hotar individens eller samhällets säkerhet. För ingen av befogenheterna ställs det däremot några metodspecifika ytterligare förutsättningar utöver nödvändighetskravet. I kapitlet föreslås över huvud taget inga egentliga befogenhetsbestämmelser om de enskilda metoderna, till skillnad från vad som i 2 kap. i polislagen föreskrivs om polisens allmänna befogenheter, i 5 kap. om hemliga metoder för inhämtande av information och i 5 a kap. om civil underrättelseinhämtning.

Jag anser att den föreslagna regleringen i lagförslag 1 sammantaget är så problematisk med avseende på nödvändighetskravet, kravet på bestämmelser i lag samt kraven på exakthet och noggrann avgränsning att regleringen i det föreslagna 5 b kap. inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Jag anser att de konstitutionella problemen i lagförslag 1, och i synnerhet i dess 5 b kap., är så grundläggande att det inte är nödvändigt att uttömmande behandla propositionens övriga konstitutionella frågor. Jag anser dock att också den föreslagna regleringen i 4 kap. i polislagen om automatiserad insamling av information från öppna källor måste preciseras så att det i lag definieras vad som avses med öppna källor, så att automatiserad insamling av information från öppna källor begränsas till allvarlig brottslig verksamhet och så att tröskeln för insamling av information höjs. Till skillnad från slutsatsen i utskottets utlåtande anser jag att sådana ändringar måste vara en förutsättning för att 4 kap. i lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Avvikande mening

Jag anför

att lagförslag 1 inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utlåtande GrUU 66/2026 rd
Avvikande mening

Helsingfors 9.10.2026

Johannes Yrttiaho vänst